

Szótlanul

Te megmutattad szótlanul,
mily takaros, mennyire tiszta,
ahogy a varrásod vonul
szegélyül a fehér batisztra.

S én elképzelttem: életem,
mint Istenujj alól a cérna,
a léten — lenge szöveten —
ily öltésekkel tart a célba.

Hol rejtve, hol meg láthatón
fut át hol létbe, hol halálba...
És mosolyogva fordítom
kendőd a visszájára, drága.

1918.

fordította Baka István

A magdeburgi féltekék

A víz fáradtságos munkával épített, leleményes zátonyaira emlékeztem, a megtorpanásra ingerlő partszakaszokra és a fővenység után egy csapásra föllobbanó zöldre, melynek mélyén a hízott vadakat álmukban lepik meg a furfangos indiánok. Mentem a fővenyén, s szerettem volna rugdalni az üres csigaházakat, mintha magamban lennék, de folyton lukat rúgtam, lehuppantam a homokba, a vállamat rázta a zokogás, derekamon ütemesen remegtek a húskarikák: mi lesz, ha rajtam kívül mindenki elpusztul és belőlem kell az egészet kitalálni

Nyemcsok Éva

A periférián

*A periférián
ahol nyitott szemmel
születnek lucskos kismacskák
s betörtek a zárhatatlan
ablakok
s hiányzó tégláktól tátong
a kémény
ahol magam is a macskaköves utcák
virága vagyok
ahol nem járt száz éve a történelem
s mindegy, itt vagy-e
vagy épp nem vagy velem
s a régen-rossz csengőkben
ott ül a türelem
hol az ereszcatornák rozsdája
szemedbe hull
s a madár is csak tenyérből etetve
boldogul
ahol sörszagú szél futkos
szakadt játszódozók után
— születtem itt, a periférián.*

1988.

Néhány szó irodalomról

A tervem egészen más volt. Ismertetőt akartam írni az Új Symposion gyors egymásutánban megjelent három számáról: egy eddig egyedülálló vállalkozásról, a haiku versformát feldolgozó tematikus anyagról, a „Leninek emléket állító” következő, és a legutóbbi, érdekes fordításokat tartalmazó számról. Írásomat azonban sehogy sem tudtam elkezdni anélkül, hogy nyíltan, hogy rejtett célzások által ne utaljak a Jugoszláviában uralkodó káoszra. Vastag, egyenes vonallal húztam át minden újabb próbálkozást, hiszen Sympó kapcsán elsősorban mégis a művészetről kellene írni. Az első kifejezés, amitől nem tudtam megszabadulni újabb és újabb javítások után sem, a káosz volt, mert úgy éreztem, ez az a szó, ami katonai, politikai és kulturális téren is jellemzi e területet, szemben a szituáció szóval, amely némi rendre, rendszerességre utal. E szó kapcsán aztán minden egyéb, nem irodalmi témájú gondolat járt a fejemben. Például az, hogy hogyan lehet olyan országban élni, dolgozni, tervezni, melynek jövőjét a helyzet legjobb ismerői sem tudják megjósolni. Egyáltalán országnak lehet-e nevezni azt a konglomerátumot, melynek egyetlen része sem hajlandó a másikkal egy közösségben élni. Jugoszláviában a II. világháború nem ért véget. Mintha minden ott folytatódna, ahol abbamaradt. Csillagosok a sakktáblások ellen, maguk előtt hajtva a segédnépeket. Jugoszlávia, de talán egész Kelet-Európa múmia volt negyven évig, akár rendszerének megteremtője, Lenin. E furcsa totem eltemetése jelenti majd egy mesterséges egység teljes szétrohadását.

Végre ismét a Sympónál vagyok. A Lenin-szám igen szellemes írásokból áll (A dadaista Lenin, vagy Tér a művészetben és az életben), ráadásul egy gazdag magángyűjtemény forradalmi plakátjai illusztrálják a lapot. De kit érdekel ma már Lenin? Bukott ember, negatív sztár. Persze, a művészet nem aktualizál, sőt, minél távolabb igyekszik maradni a napi események hatásaitól. Ezt vallja az új főszerkesztő, Bozsik Péter is, aki az Újvidéki Televízió Jelen-Lét című műsorában nyilatkozott elképzeléseiről. De lehet itt tervezni? Bozsik viselkedése a helyzetet tükrözi: zavart. Maga sem tudja, hogy lesznek-e olyan emberek, akikkel együtt csinálhatja a lapot; egyáltalán ő ott ül-e még másnap a szerkesztőségben? Érdemes ilyenkor Hajnóczy Péter-emlékszámon törni a fejét, vagy új rovatokat indítani? Valahol súlyukat veszítik ezek a kérdések. Légvárak építésének tűnik minden kezdeményezés, ami nem az életbenmaradás érdekében történik. A főszerkesztő azonban egy dologban határozott: nem óhajt nacionalista szerzőket közölni. Úgy gondolja, vannak még másmilyen határokon innen, határokon túl, még ha az éterben is bolyonganak valahol. A helyzetet (káoszt) tudomásul kell venni, de elfogadni nem kötelező. Mert, uraim, csak a világ aktuális. Az irodalom nem.

Szincok György

